

FRITZ PÉTER, SZATMÁRI ZOLTÁN,
Eszterházy Károly Főiskola, Testnevelés és Sporttudományi Intézet, Eger
College of Eszterházy Károly, PE and Sport Science Institute, Eger
E-mail: fritz.peter@ektf.hu

UTÁNPÓTLÁSKORÚ GYEREKEK SPORTOLÁSI SZOKÁSAINAK VIZSGÁLATA

THE EXAMINATION OF JUNIOR CHILDREN'S SPORT HABITS

Összefoglaló

Kutatásunk a Nemzeti Sportstratégiánk egyik kiemelten fontos területébe illeszkedik. Hazánk élsportjának jövője többek között a megfelelő mennyiségi és minőségi utánpótlás-nevelésben rejlik (10.). Felismerve a kihívást a Sport Szakállamtitkárság felkérte az SZTE Testnevelés és Sporttudományi Intézetet, hogy anyagi támogatás segítségével mérjük fel utánpótlás nevelésünk regionális helyzetét.

Vizsgálatunk, tehát az utánpótlás nevelésre irányult, ahol kérdőíves módszerrel szülőket és gyerekeket kérdeztünk meg kilenc sportágban, valamint három régióban (Szeged, Szombathely, Eger) a választott sporttevékenységgel kapcsolatban.

Munkánk elérte célját, bár szerény módon, de sikerült rámutatni néhány tényezőre, kibontani néhány gondolatot, amely figyelembevételével hatékonyabbá tehető az utánpótláskorú fiatalok munkája az edzés és versenyzés folyamatában.

Kulcsszavak: *utánpótlás, nevelés, sport, szülő, gyerek.*

Abstract

Our research suits one of the highly important areas of the National Sports Strategy. The future of our country's elite sport among other things reside in good quantitative and qualitative sport talent care (10.). Recognizing the challenges, the Secretary of State for Sport requested the University of Szeged – Physical Education and Sport Sciences Institute to survey regional situation of sport talent care with financial support.

So our assay oriented to sport talent care, in which we asked parents and children by questionnaire method in nine sports and three region (Szeged, Szombathely, Eger) in connection with their choosen sport activity.

Our work has achieved its aim, although unobtrusively, but managed to point out some factors and solve some thoughts. If we consider these thoughts and

factors, we can make the rising generation's work more efficient in the process of training and racing.

Keywords: *sport talent care, education, sport, parent, children.*

Bevezetés

A Sport Szakállamtitkárság által kezdeményezett és kiemelten támogatott Kutatási Projektben – mint a TS Szakmai Kollégiumához tartozó felsőoktatási intézmény – az Szegedi Intézet is szerepet kapott. Az állami sportvezetés határozott elképzelése a sport utánpótlás-nevelési bázisának szélesítése, melynek egyik első és igen fontos eleme ez a kutatás.

A kutatás alapvető célja tehát, hogy képet adjon a Magyarországon jelenleg működő sportági kiválasztás folyamatának hátteréről. Ennek mentén feladatunk, hogy felhívjuk a figyelmet olyan jelenleg is ható tényezőkre, amelyek, pozitív vagy negatív módon befolyásolják az utánpótlás nevelés területén dolgozó szervezetek, illetve a benne tevékenykedő személyek (sportvezető, szülő, gyermek) gondolkodását, cselekvését.

A dolgozat – terjedelmi okok miatt – csak az egyszerűsített szülő-gyermek (sportoló) összehasonlító vizsgálatunkat mutatja be.

Magyarország sporteredményei mind mennyiségileg, mind minőségileg egyre komolyabb mértékben mutatják a hanyatlás jeleit (9.). Számptalan fórum foglalkozik tehát a sporttal (2.,5.,7.), az utánpótlással, a nemzet szempontjából is fontos terület jelenlegi állapotával, keresve a kiutat, keresve a megoldásokat. Más nemzetek (3-4.) és hazai vizsgálatok mutatják (1.,6.), hogy az utánpótlás nevelés helyzetének elemzése népszerű terület a szakemberek körében, de a fontossága miatt mind mennyiségileg, mind minőségileg tovább kell erősíteni az erre irányuló vizsgálatokat. A legújabb irodalmak még pontosabban elemzik a kiválasztás kérdéskörét (8.)

Kutatásunk a sportági kiválasztás és bevalás területét járja körül egy kérdőíves vizsgálat segítségével, melynek célja a sportban utánpótláskorúnak számító (8-14 év) gyerekek és valamely szülő kérdőíves kikérdezése során kapott eredmények bemutatása.

Kérdésfeltevés

Kutatásunk során többek között az alábbi kérdésekre, összefüggésekre keressük a választ:

1. A családi háttér milyen mértékben befolyásolja a gyerek sporttal kapcsolatos értékrendjét?
2. Kik azok a személyek, akik a sportágválasztást döntően befolyásolták?
3. Melyek azok a pozitív és negatív motivációs tényezők, melyek befolyásolják a gyerek sportolási szokásait.

A kutatásról

Avizsgálat hangsúlya (az oktatói állományunk miatt) a következő sportágakra tevődött (zárójelben a felelős oktató neve szerepel):

- Atlétika (Béres Sándor), fitness (Rácz Ildikó) kézilabda (Hocza Ágnes), kötélugrás (Hézsóné Böröcz Andrea), küzdősportok (Dorka Péter), labdarúgás (Bóka Ferenc), torna (Cziberéné Nohel Gizella, triatlon (Szatmári Zoltán), úszás (Katona Zsolt).

A vizsgálatban a NUSI-NUPI szakemberei (Szabó Tamás vezetésével Kovács Árpád és Velencei Attila), illetve az Intézetünk oktatói által kidolgozott nyílt és zárt kérdőíveket alkalmaztuk

A válaszok statisztikai elemzéséhez SPSS módszert használtuk, illetve az adatok kiértékelésekor EXCEL formátumban dolgoztunk.

A kutatásban a régiós gondolkodásnak megfelelően a képző társintézetek közül a szombathelyiek (Polgár Tibor vezetésével), valamint az egriek (Honfi László irányításával) is részt vettek. Az intézetek a saját régióban a szülőgyermek kérdőív kitöltésében és értékelésében segédkeztek.

A vizsgálatba 8–14 éves utánpótláskorú gyerekeket vontunk be, akik igazolt versenyzők az előbbieken felsorolt sportágakban. A sportágak kiválasztását a szakemberi kapacitásunk határozta meg. Az adatok többsége a szegedi régióból származik (639 db), de a regionális kapcsolat érdeme, hogy a szombathelyi (144 db), valamint az egri (52 db) területről is kaptunk kiértékelt kérdőíveket.

A kérdőív kitöltése önkéntes és névtelen volt, azok feldolgozása elektronikus úton történt és illetéktelenek kezébe nem került. A vizsgálatához a gyerekek szüleitől minden esetben írásbeli hozzájárulást kértünk.

Az összesen 835 db értékelt kérdőív sportági eloszlása a következőképp alakult:

- Atlétika (58 db), fitness (96 db), kézilabda (90 db), kötélugrás (67 db), küzdősportok (73 db), labdarúgás (103 db), torna (87 db), triatlon (92 db), úszás (169 db).

Az eredeti szülői kérdőív 20, a gyermek kérdőív 26 részből áll, de ebben a publikációban (terjedelmi okok miatt) csak 8, ill. 10 kérdésre adott válaszok eredményeit mutatjuk be, melyek közvetlenül a sportolást meghatározó, illetve befolyásoló személyi hatásokra és tárgyi tényezőkre irányulnak. A válaszok statisztikai elemzéséhez SPSS módszert használtuk, illetve az adatok kiértékelésekor EXCEL formátumban dolgoztunk.

Programunk 2008-ban kezdődött, melynek kiegészített változata még napjainkban is tart.

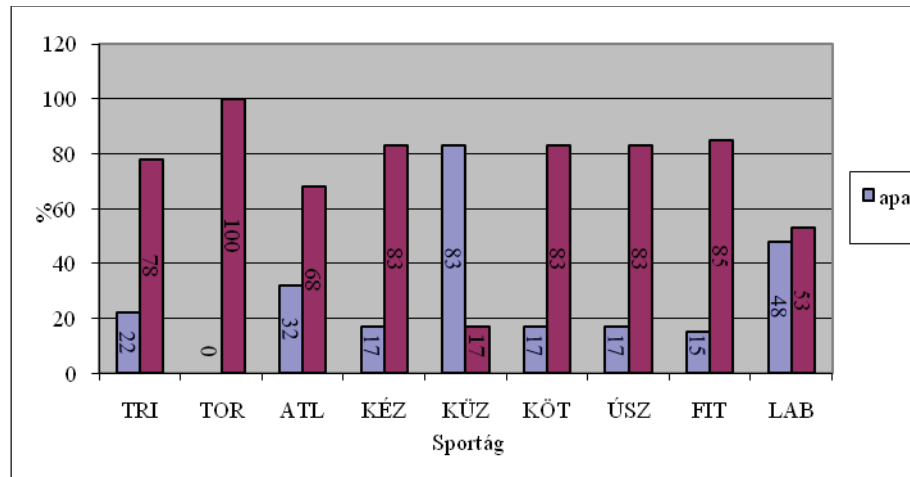
Eredmények

1. Szülői kérdőív:

1.1. A válaszadó szülő neme, átlagéletkora:

A tapasztalatoknak megfelelően a kérdőív kitöltése nagyobb részben (a küzdősportok kivételével) az anyukáknak köszönhető, hiszen többnyire ők azok, akik a gyerek kíséretét ellátják, valamint szívesebben vesznek részt különböző tesztek kitöltésében (1.1 ábra). Ezért valószínűsíthetőn egy dominánsan „nőies” jellegű gondolkodás eredményeivel találkozunk ebben a kutatásban. Az összes válaszadó átlagéletkora egyébként 36,2 év volt.

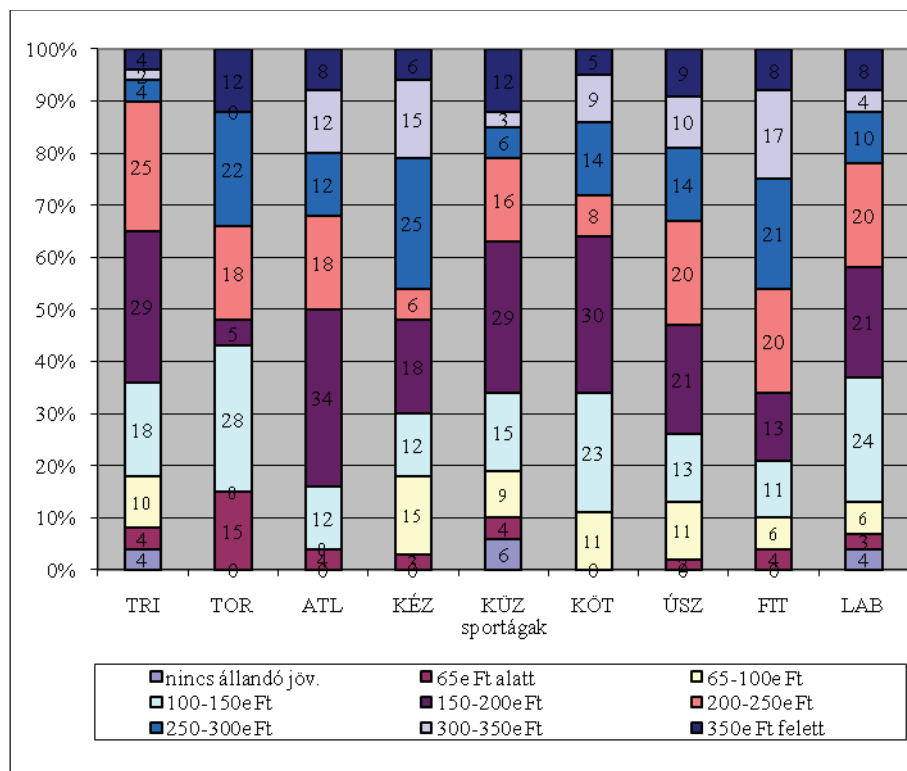
1.1. ábra / Chart 1.1.: A válaszadó szülő neme / The respondent a parent's gender

1.2. A család kereseti viszonyai:

Az utóbbi években az utánpótláskorú sportolók a szülők anyagi támogatása nélkül nem tudnának eredményeket elérni. Mondhatni, hogy a szülők a szponzorok. Ezért érdekes lehet egy ilyen adatsor tanulmányozása, ami azonban ebben a vizsgálatban nem hozott látványos sportágbeli érdekességeket (2. ábra). Egyébként ennél a kérdésnél kaptuk a legkevesebb értékelhető eredményt, valamint a legtöbb kritikát, ami a túlzott kíváncsiságnak szólt.

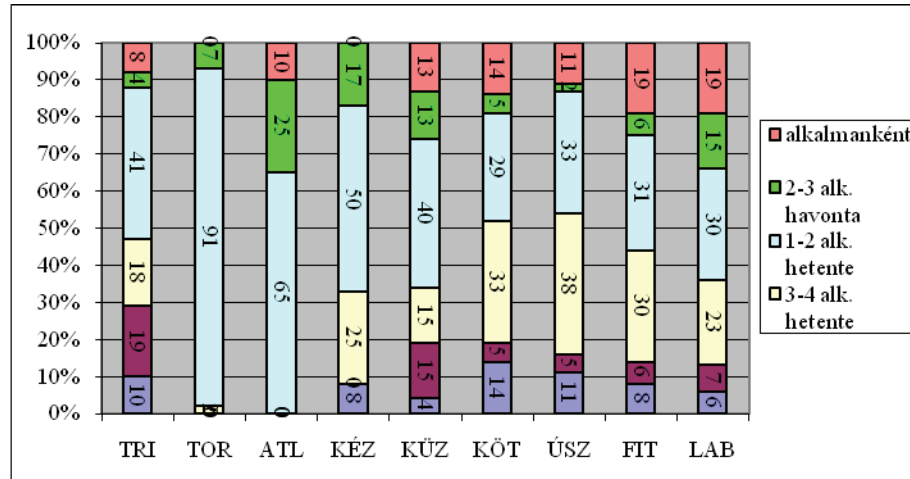
1.2. ábra / Chart 1.2.: A család kereseti viszonyai / The family's income relations

1.3. A szülő sportolási aktivitása:

A válaszok szerint a szülők 47,8%-a jelenleg is aktívan sportol. Ezen belül a kézilabdás szülők 66%-a, míg a kötélugrást választó szülőknek csak 26%-a mondhatja el ezt magáról. A sportbeli aktivitások közül a futás vezet (31,6%), ezt követi az úszás (22,2%), míg harmadik helyre az aerobic-fitness (18,5%) került. A szülői mintaadás a sportolás területén tehát erősen közepesnek mondható. A rendszeres sportolók közül a legtöbb válaszadó heti rendszerességgel hódol valamilyen testmozgásnak, ezen belül is a heti 1-2 alkalom a legjellemzőbb (1.3. ábra).

1.3. ábra / Chart 1.3.: A szülő sportolási aktivitása / The parent's sport activity

1.4. A szülői sportolás háttere:

A válaszadó ebben az esetben több lehetőséget jelölhetett be. Az ezek alapján történt az összesítés nagyjából a várt eredményeket hozta. A válaszok jelentős része a testi-lelki egészséget, harmóniát emeli ki, de fontos szerephez jutott a példamutatásnak is. Érdekes módon a tornában a „barátokkal való együttlét” kapta a második legtöbb jelölést. A sporttal elérhető siker, a verseny, a győzelem már szinte alig motiválja a szülőket (1.1 táblázat).

1.1. táblázat/ Table 1.1.: A szülői sportolás háttere / The background of the parental sports

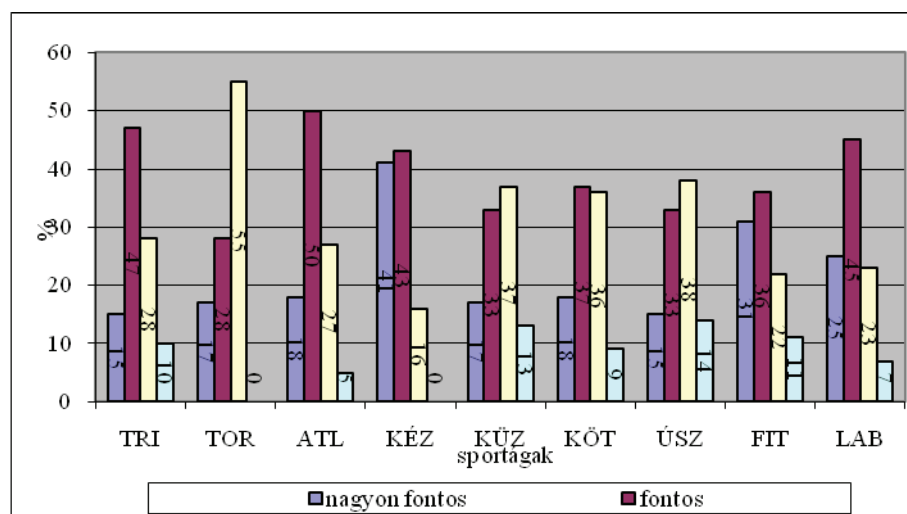
	TRI	TOR	ATL	KÉZ	KÜZ	KÖT	ÚSZ	FIT	LAB
egészség	19	31	20	18	15	15	18	18	15
fittség	10	20	13	8	4	14	11	13	7
formás, szép test	9	0	5	4	4	7	7	7	4
példamutatás	13	4	16	8	7	11	13	12	13
mindig sportolt	6	0	2	8	15	5	8	11	11
barátokkal együttlét	0	25	3	4	4	4	3	2	4
elfogadjanak a társak	0	0	2	0	4	0	0	2	0
siker	3	0	3	4	4	0	0	2	0
győzelem	1	0	0	1	4	0	0	0	4
verseny	2	0	2	4	4	16	3	0	2
a sport az életem része	6	15	15	10	4	4	3	6	8
kikapcsolódás	15	5	0	11	7	4	6	10	13
újdomság keresés	0	0	3	0	7	16	13	0	0
kihívás	3	0	13	1	4	0	0	1	5
jól érzem magam közben	10	0	0	12	5	4	3	4	10

	TRI	TOR	ATL	KÉZ	KÜZ	KÖT	ÚSZ	FIT	LAB
nem tetszem magamnak	2	0	3	3	2	0	9	11	2
egészségügyi probléma	1	0	0	1	2	0	3	1	2
egyéb	0	0	0	3	4	0	0	0	0
Összes (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1.5. A gyermek sporteredményének fontossága

A válaszadók többsége nem tartja kiemelten fontosnak gyermeke sporteredményeit. Kevésbé eredmény centrikus, testmozgás jellegű tevékenységnek tekintik a sportot, és inkább más területeken várják el az eredményeket gyermekeiktől. Az egyes sportágakat vizsgálva azonban már árnyaltabb képet kapunk. A kézilabdában a legfontosabb, az atlétika a fontos, a torna a kevésbé fontos, míg a küzdősportok tekintetében az eredmények iránti közömbösség értéke a legmagasabb a vizsgált sportágak tekintetében.

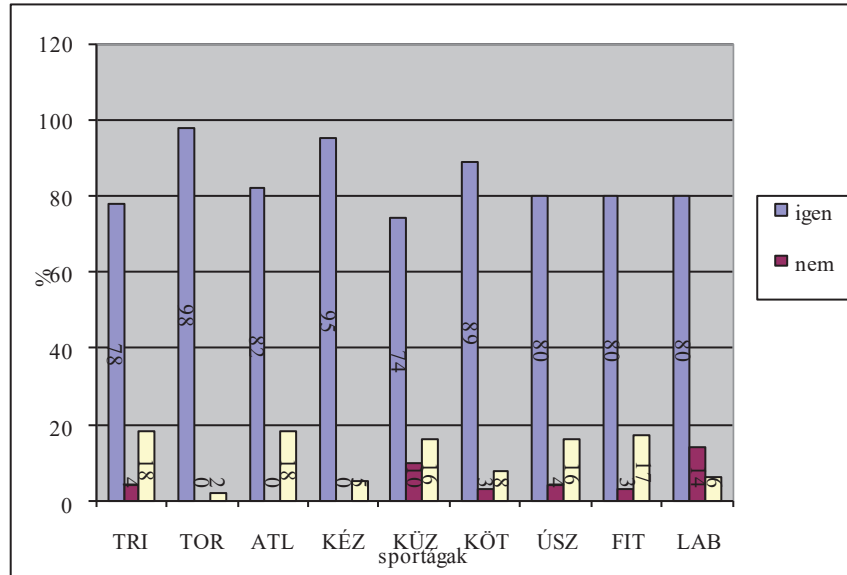
1.4. ábra / Chart 1.4.: A gyermek sporteredményének fontossága / The importance of the child's sport result

1.6. A gyermek tehetségének megítélése

Az ábráról leolvasható, hogy a válaszadók többsége tehetségesnek ítéli gyermekét valamely vizsgált sportágban (1.5. ábra). Mondják ezt a szülők, annak ellenére, hogy az előző kérdésben a sportban elért eredményeket csak egy átlagos teljesítményként lett minősítve. Az ellentmondás valószínűsíthetően az ösztönserű szülői elfogultságból fakad, melynek megvalósítását a gyakorlat nem nagyon táplálja. Az eredmények láttán talán a labdarúgás 14%-os negatív értelmű válasza gondolkodtat el bennünket a szülői véleményt illetően.

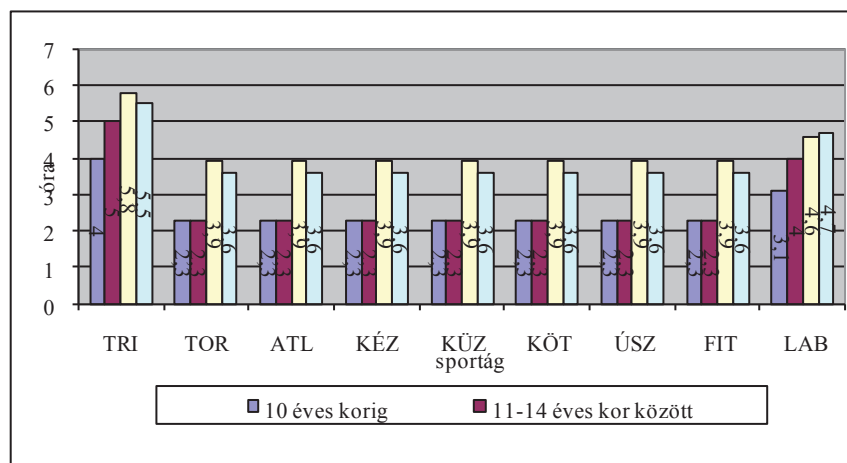
1.5. ábra / Chart 1.5.: A gyermek tehetségének megítélése / The judgement of the child's talent

1.7. Megfelelő edzésszám életkoronként:

A szülők sportágtól függetlenül elég egységesen ítélik meg az életkoronként szükséges edzésszámokat. Kivétel ez alól a labdarúgás és főleg a triatlon, ahol minden tekintetben a magasabb edzésszám a mérvadó. Ezek emelkedő tendenciája azonban nem mutatkozik meg az eredményekben. Érdekes lehet annak a gondolkodásnak a hátterét megismerni, mely szerint 18 éves kor után csökkenthető a heti edzésszám (1.6. ábra).

1.6. ábra / Chart 1.6.: Megfelelő edzésszám életkoronként / Suitable training age

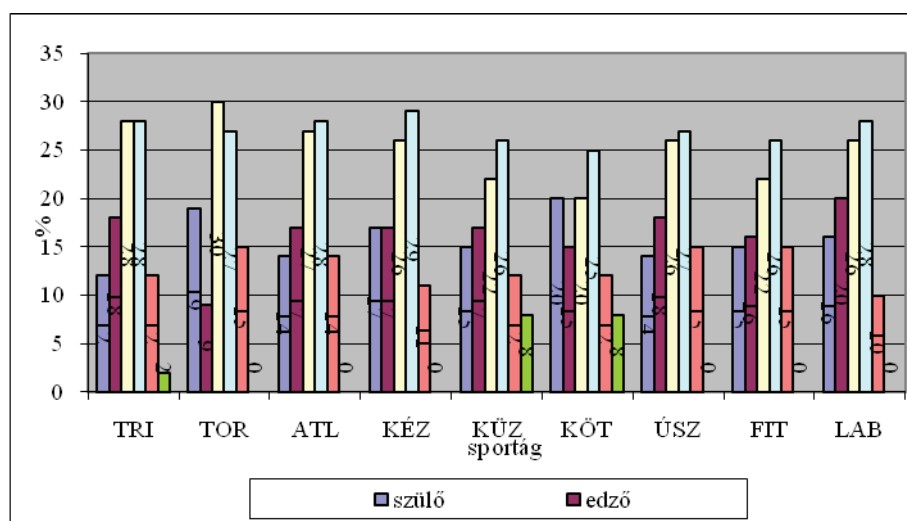

1.8. A gyermek sportágválasztását meghatározó személy:

Figyelemre méltó, hogy az első két helyen a testnevelő tanár és/vagy a barát áll. A válaszok alapján ezek a személyek azok, akik a sportágválasztásban a meghatározó szerepet játszották gyermekük életében. Az eredmények láttán a szülők harmadlagos szerepe alárendeltnek mondható (1.7. ábra). Figyelemre méltó, hogy a gyerekek a sportágválasztásukat meghatározó személyt egészen másként látják, mint a szülők.

1.7. ábra / Chart 1.7.: A gyermek sportágválasztását meghatározó személy / The person defining the child's sport choice

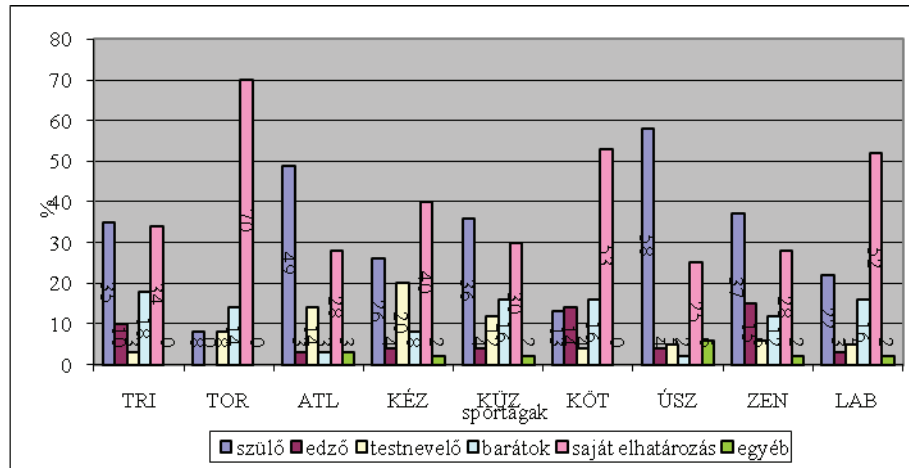
2. Gyermek (sportoló) kérdőív

A kutatásunkban résztvevő gyerekek átlag életkora 12,2 év volt, míg a kérdőívet kitöltő sportolók neme a következőképp alakult: 57,4% fiú, 42,6% lány.

2.1. Sportágválasztást meghatározó személy:

A szülők, illetve a gyerekek eltérően látják azt a személyt, aki komoly befolyással bír a sportágválasztásban. Ebben az esetben tehát a saját elhatározás illetve a szülői háttár az mely döntő jelentőséggel bír az adott sportág kiválasztásában (2.1. ábra). Természetesen a kétféle látásmód további vizsgálatok igényét vetíti elének.

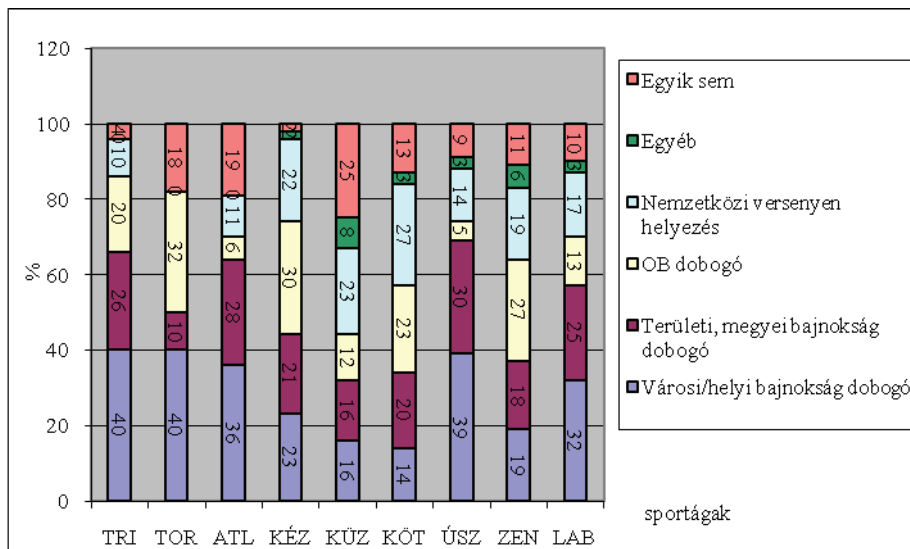
2.1. ábra / Chart 2.1.: Sportágválasztást meghatározó személy / The person defining the child's sport choice

2.2. Az elmúlt két év sportbeli sikerei:

A megkérdezettek jelentősebb része már átélte a versenyteljesítmény jutalmaként járó dobogós helyezés nemes érzését. Nyilván ez a sikerélmény további erős motivációt jelent az adott sportág még jobb, még magasabb szintű műveléséhez (2.2. ábra).

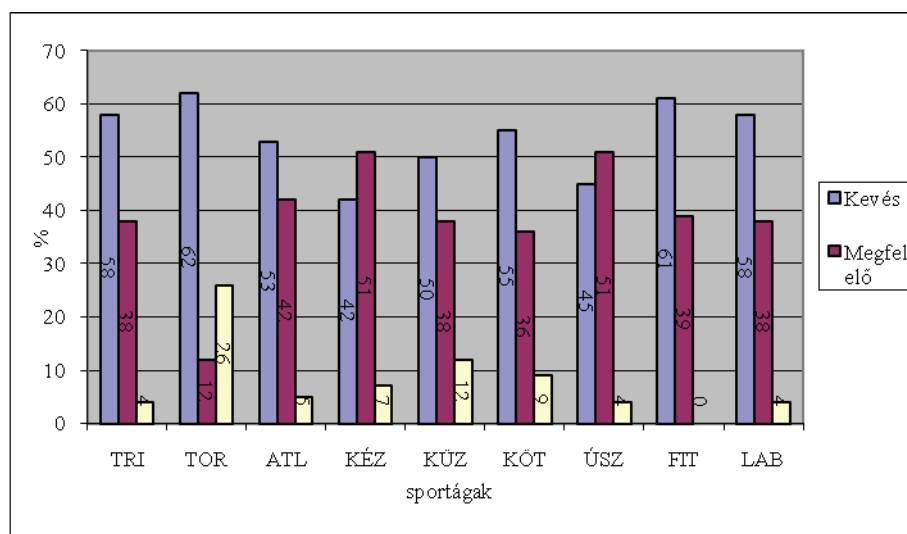
2.2. ábra / Chart 2.2.: Az elmúlt két év sportbeli sikerei / The past one the sport successes of two years

2.3. Jelenlegi edzésszám:

Általában elmondható, hogy a gyerekek szeretnék többet edzeni a jelenleginél. Ez persze nem jelentheti az edzések számának átgondolatlan emelését, de egy felülvizsgálat elvégzése megérné a fáradtságot az edzők számára. A kézilabdában és az úszásban azonban már elegendő számúnak tartják az edzésszámot a válaszadók (2.3. ábra).

2.3. ábra / Chart 2.3.: Jelenlegi edzésszám / Present training

2.4. Tervezett sporteredmények:

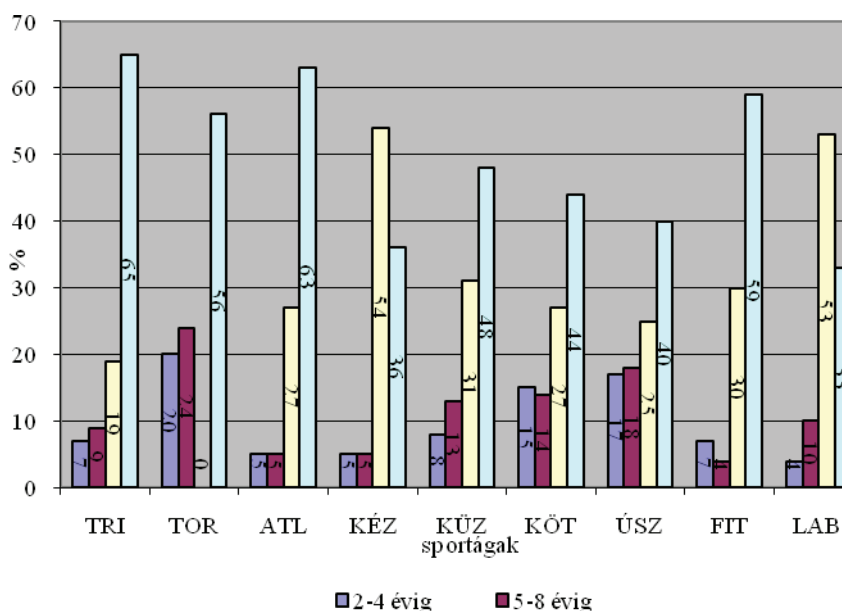
A 2.2. kérdésre adott válaszokkal összhangban a dobogós helyezéseket illetően tovább mernek tervezni, álmodni a vizsgált személyek. Tervezett sporteredmények tekintetében elsősorban az országos versenyek érmes helyezésein gondolkodnak, de a kézilabda esetében igen jelentős azoknak a száma, akik meg sem állnak az olimpiai dobogóig (2.4. ábra).

2.6. A sportolás tervezett időtartama:

A vizsgált gyerekek jelentősebb része a sportolást az eddig bemutatott pozitív és negatív jellemzők és tervek ellenére még nem tudja, hogy mennyi ideig edzzen, versenyezzen. Valószínűleg a sporttal elérhető és jól hangzó értékek, kiváltságok és az edzőmunka közötti kapcsolatot – elsősorban koruknál fogva – még nem igazán érzik, értik a fiatalok. Azonban már most formálódik, erősödik egy olyan réteg, akik nyolc év felett jelölik meg a sportolás tervezett időtartamát (2.5. ábra). Ők lehetnek azok, akik majd a nehézségekből is építkezni fognak és így majd sikerül elérni távolabbi céljaikat.

2.5. ábra / Chart 2.5.: A sportolás tervezett időtartama / The planned time span of the sports

2.7. Egy új sportág választásának lehetséges okai:

Nyilván minden nyitott szemmel járó gyerek elgondolkodott már, hogy egy másik sportág gyakorlása több vagy kevesebb eredménnyel jár-e. A válaszokból inkább azt próbáltuk megállapítani, hogy a jelenlegi sportban megmutatkozó negatív élményeken túl milyen akadályok hátráltatják a teljesítmény optimális kibontakozását. (2.2. táblázat) Az eredmények elég nagy szórást mutatnak, talán a tehetség megítélése, a baráti kötődés és a sportági motívumok emelhetők ki ebből a rendszerből. A sportolók a megadott válaszlehetőségek közül többet is bejelölhettek.

2.9. A sportolás céljai: (2.4. táblázat)

A válaszok elemzéséből kiderül, hogy a sportolás céljai szerencsére nem merülnek ki a minél jobb sporteredmények elérésében, hanem. A sportolással szerzett előnyöket elsősorban olyan ön és a társadalom számára hasznos területeken szeretnék kamatoztatni, mint pl. „jól helytállni az életben” vagy „jól tanulni, főiskolát, egyetemet végezni”. A gyerekek a megadott válaszlehetőségeket fontossági sorrend szerint kellett rangsorolni (2.4. táblázat).

2.4. táblázat / *Figur 2.4.: A sportolás céljai / The aims of the sports*

	TRI	TOR	ATL	KÉZ	KÜZ	KÖT	ÚSZ	FIT	LAB
Híres élsportolónak lenni	8	6	9	9	8	8	8	9	6
Minél több versenyt megnyerni	11	11	10	11	10	10	10	10	12
Minél több rekordod megdönteni	8	6	9	7	9	8	9	8	8
Sok pénzt keresni	8	11	8	9	8	8	8	9	8
Jól helytállni az életben	14	11	12	11	13	13	12	12	14
Sok barátod szerezni	13	13	12	11	12	11	11	11	10
Sokat utazni, külföldre eljutni	5	8	10	11	10	10	10	10	10
A sportsikereket kamatoztatni a civil életben	11	10	8	10	9	9	10	10	12
Jól kinézni	8	10	10	10	10	10	10	10	8
Jól tanulni, főiskolát, egyetemet elvégezni	14	14	12	11	11	13	12	11	12
Összes%	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Összegzés

Kutatási eredményünkből kiderült, hogy a sportolók kiválasztási és bevalási folyamatának elemzésében hasznos módszer a kérdőíves vizsgálat, annak ellenére, hogy ebben a dolgozatban a bonyolult folyamatnak csak két szereplőjét szolgáltatott adatokat: a gyermek (sportoló) és a szülő.

Az alábbi részletes és általános megállapítások megfogalmazását tartjuk fontosnak.

Az adatszolgáltatásban egyértelműen az anyukák járnak elől. A realisabb eredmények érdekében azonban meg kell találni azt az eljárást, melynek segítségével több apukát sikerül majd bevonni a kérdőívek kitöltésébe.

A család anyagi lehetősége döntő jelentőségű az utánpótláskorú gyerekek sportjában. A minimálbérből és segélyből élő családok tehetséges gyerekei manapság szinte biztos elvesznek a sport számára.

Az eredményekből kiolvasható, hogy a szülői sport (még akkor is, ha annak már csak múltja van), komoly motiváló hatással bír a gyerekekre. Tehát elsősorban csak az a gyerek nyerhető meg a sport számára, akinél a szülők sportoltak vagy sportolnak. A majd ötven százalékos szülői sportaktivitás elfogadhatónak mondható, de javítani kell ezen az arányon.

Többnyire az ilyen beállítottságú családoknál jellemző a testileg-lelkileg egészséges életmódra törekvő magatartás. Mivel társadalmunk is ezt preferálja a szülői mintaadás jelentőségére kell még jobban felhívni a figyelmet.

A gyerek tehetségének megítélése és az eredmények fontossága között nem mutatott ki szoros összefüggést ez a vizsgálat. A szülő a tehetségesnek vélt gyerektől nem feltétlen várnak el sportbeli eredményeket is. Tudatosan vagy tudattalanul e mögött az húzódhat meg, hogy a szülő nem az élsportot, hanem inkább az egészséges életmódot meghatározó személyiségjegyek kiépítése miatt sportoltatja gyermekét. Ez nagyon helyes magatartás, azonban ettől még nem fog növekedni az élsportolók száma.

A megfelelő edzésszám megítélése mögött valószínűleg egy sablonos gondolkodás húzódik meg, mert kettő kivétellel elég egyöntetű adatokat szolgáltatnak a válaszadók.

A gyerek sportolását meghatározó személy tekintetében eltérő állásponton van a szülő és a gyerek. Előbbi, mintha nem bízna kellően a saját példaadásában és ezért inkább külső szakembereket nevez meg, míg utóbbi szerint inkább saját elhatározás, illetve szülői ráhatás segítségével alapján döntött a sportolás elkezdése mellett. Hiteles magyarázathoz természetesen további vizsgálatra van szükség.

A válaszok szerint az utánpótláskorú sportolók többsége versenyeken már állhatott dobogóra, ami jelez valamilyen tehetséget, illetve azt, hogy szükség van versenyekre, hiszen igazából ezek a személyiség építő események. Mivel általában a sikerélmény hajtja előre a sportolókat is a válaszadók többsége hajlandó lenne több időt áldozni a sportolásra, hogy a még magasabb szintű teljesítménye révén, még inkább elégedett legyen önmagával. Ez megmutatkozik az országos és nemzetközi eredményesség távlati igényében illetve sportolás tervezett időtartamában is

Azonban a nem optimális tartalmú és terjedelmű edzések a vizsgált gyerekek körében elég nagy számban vezettek erős elfáradáshoz, sérüléshez, személyi ellentéthez, de nem hanyagolható el az iskola előmenetelben bekövetkező lemaradás sem. Erre azért is vigyázni kell, mert ezek a legfőbb okai a sportágváltásnak, valamint sportolás abbahagyásának.

Edzőnek, szülőnek tehát figyelni kell arra, hogy egy esetleges sikertelenségi hullám, illetve a baráti társaság által jobban preferált sportág megjelenése ne vezessen az előbbieken leírt következményekhez. Ennek egyik megoldása lehet az érdekes változatos sikerélmények gazdag edzések versenyek, ahol minden szereplő képes és hajlandó együttműködni egymással.

Végül megállapítást nyert és alátámasztja az eddigi eredményeket, hogy az ilyen életkorú gyerekek elsősorban a versenyért az eredményekért a hírnévért sportolnak, de közvetlen utána következik az eredményes felnőttkori életet megalapozó tanulmányi kérdések hatékony megoldása, és egy széles baráti kör ápolása.

A felmérés során nyert adatok közötti további összefüggéseket egy következő publikációban fogjuk bemutatni.

Irodalom

1. Bánáti F. (2002): Az utánpótlás-nevelés társadalmi környezete. Inex stúdió.
2. Bicsérdy G. (2002): Sportágválasztás a különböző életkorokban. Magyar Sporttudományi Szemle, 3–4: 7–10.
3. De Knop, P. – De Martelaer – Van Heddegem, L. (1998): Child-centred youth sport organised by municipal authorities, sport clubs and schools. The perspective of children, parents and youth sport leaders. Preliminary Report. Brussels: Free University of Brussels.
4. Fredricks, J. A. – Eccles, J. S. (2004): Parental Influences on Youth Involvement in Sports. In: Weiss MR. (szerk.) Developmental Sport and Exercise Psychology: A Lifespan Perspective, (Chapter 5), Morgantown, Wv, Fitness Information Technology, Inc. 145–164.
5. Földesiné Szabó Gy. – Gál A. (2003): szerk. Sport és társadalom tanulmánykötet. Magyar Sporttudományi Társaság,
6. Mobilitás – Ifjúságkutató Iroda (2004): Iskolás korú fiatalok sporttal kapcsolatos attitűdjei.
7. Szonda Ipsos, (2003). Sportolási szokások Magyarországon 2003-ban.
8. Szatmári Z. (2009): szerk. Sport, életmód, egészség. In Bognár J. – Trzaskoma G. – Révész L.: A kiválasztás. Akadémiai Kiadó, Bp.: 733-738.
9. http://www.otm.gov.hu/web/jog_terv.nsf/58f21b7c5c214978c12571f8004b1318/1A40ED0E3ED5C0A
10. http://www.nupi.hu/WEBSSET_DOWNLOADS/189/nupinfooktober.pdf